

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Hegyi Krisztina pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - a Pintér és Szabó Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szabó Tamás ügyvéd) által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2018. május 10. napján meghozott 6.P.22.361/2017/17. számú ítélete ellen a felperes részéről 18. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy abból a permegszüntető, továbbá a 36.000 (harminchatezer) forint kereseti illeték állam általi és a pártfogó ügyvéd díjának felperes általi viselésére vonatkozó rendelkezéseket mellőzi. Megállapítja, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját a felperes költségmentessége folytán az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 63.500 (hatvanháromezer-öttszáz) forint másodfokú perköltséget. A le nem rótt 225.300 (kétszázhuszonötezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket, valamint a felperest képviselő pártfogó ügyvéd másodfokú munkadíját a felperes költségmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes végleges keresetében kérte annak megállapítását, hogy a felek között 2007. szeptember 10. napján kötött deviza alapú kölcsönszerződés általános szerződési feltételeinek egyes rendelkezései, valamint a kölcsönszerződés mellékletét képező opciós szerződés és az alperesi elszámolás egyes tételei érvénytelenek. Kérte az alperes kötelezését 37.000 forint kártérítés és járulékai, 120.000 forint többlethasználati díj és járulékai, valamint 2.659.000 forint után 2009. március 24. napjától az elszámolás napjáig járó késedelmi kamat megfizetésére.

Az alperes kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását.

Az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása vonatkozásában a pert megszüntette, egyebekben a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a le nem rótt 36.000 és 168.960 forint illetéket az állam viseli. Az opciós szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresettel összefüggésben kifejtette, hogy a Ptk. 375. §-a szerint a szerződés érvényességének feltétele a vételár megjelölésével annak írásba foglalása, a vételár meghatározása ugyanakkor történhet közvetetten úgy is, hogy az igazságügyi gépjármű szakértő általi értékmeghatározásra utal. A szakvélemény elkészülte után az opciós vételár pontosan meghatározható volt, emiatt tehát a szerződés nem érvénytelen. A Ptk. az opciós jogot öt évre engedi kikötni, ehhez képest a KÁSZF

valóban az opciós jog öt éven túli meghosszabbításáról szól, ugyanakkor az alperes az opciós jogát 2009. február 12. napján, azaz az ötéves határidőn belül gyakorolta, így a meghosszabbítás módja a perben relevanciával nem bír. Ebből következően sem az opciós szerződés, sem az opciós jog gyakorlásáról szóló nyilatkozat nem volt érvénytelen. Az elsőfokú bíróság a felperes kártérítési keresetével kapcsolatban megállapította, hogy az alperes magatartása nem volt jogellenes, mivel az elszámolás során a szakértő által megállapított vételárat és nem az értékesítéskor ténylegesen kapott összeget vette figyelembe. Ebből következően a felperes késedelmi kamat megfizetése iránti kérelme sem alapos. A felperes a kártérítés iránti igényét jogalap nélküli gazdagodás jogcímén is érvényesíteni kívánta. A jogalap nélküli gazdagodás szubszidiárius jogcím, amelyet jogviszony hiányában lehet érvényesíteni, a felek között azonban kölcsönszerződés jött létre, így az elsőfokú bíróság a jogalap nélküli gazdagodás iránti keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság alaptalannak találta továbbá a felperes többlethasználati díj iránti keresetét is, mivel az alperes az opciós jog gyakorlásával tulajdonjogot szerzett a perbeli gépjárművön és tulajdonosként a Ptk. 98. §-a alapján megillette a birtoklás joga.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és újabb határozat hozatalára történő utasítását. Másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének helyt adó döntés meghozatalát. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem bírálta el a felperes 14. sorszám alatt érkeztetett beadványában szereplő valamennyi kereseti kérelmét. Az elsőfokú bíróság csak a szerződés VIII/1. pontja vonatkozásában tett eleget indokolási kötelezettségének, a további, az opciós szerződést érintő kereseti kérelmek vonatkozásában nem. Az elsőfokú bíróság ítélete ezért az opciós joggal kapcsolatos kereseti kérelmeket illetően megalapozatlan és felülvizsgálatra alkalmatlan. Az elsőfokú bíróság téves álláspontot foglalt el az opciós szerződés érvényessége vonatkozásában, ugyanis attól, hogy az alperes öt éven belül élt opciós jogával, a meghosszabbítás lehetősége nem válik érvényessé. Az elsőfokú bíróság a kártérítési igény vonatkozásában is téves álláspontot foglalt el. Az opciós jog gyakorlása alapján a hitelintézet a gépjármű forgalmi értékét lett volna köteles megfizetni, abból a hitelszerződés miatt semmilyen levonást nem eszközölhetett volna. Az alperes tehát jogellenesen járt el, amikor értékvesztés címén 37.000 forintot levont és ezzel a felperesnek kárt okozott. A felperes fenntartotta a többlethasználati díjjal kapcsolatos jogi álláspontját is.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes perköltségben való marasztalását. Az elsőfokú bíróság megalapozott ítéletet hozott és indokolási kötelezettségének is eleget tett. Az opciós jog meghosszabbítására vonatkozó szerződési rendelkezés esetleges érvénytelensége nem okozza az opciós szerződés érvénytelenségét, így a felperesi fellebbezésben írt jogi okfejtés megalapozatlan. Egyebekben az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi álláspontját tartotta fenn.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben, a fellebbezési kérelem korlátaira tekintet nélkül bírálta felül. A felperes fellebbezése nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének permegszüntetésre vonatkozó rendelkezését, amely azonban lényeges eljárási szabályt sértett, mivel figyelmen kívül hagyta a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) 39. §-át. Amennyiben ugyanis a fél a deviza alapú kölcsönszerződés részbeni érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmét felhívás ellenére nem pontosítja az érvénytelenség jogkövetkezményeire vonatkozó, összegszerűen is megjelölt kérelem előterjesztésével, úgy e kérelmét - az egyéb, elbírálásra alkalmas kereseti kérelmei mellett - figyelmen kívül kell hagyni. Az elsőfokú bíróság tehát tévesen határozott ebben a körben a per megszüntetéséről, ezért az ítéltábla e rendelkezését mellőzte, míg a keresetet elutasító rendelkezését érdemben bírálta felül.

Az ítélet tábla a felperesi fellebbezés alapján mindenképp azt vizsgálta, hogy indokolt-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése. Az elsőfokú bíróság a 22.361/2017/11. és 14. beadványai ellenére valóban nem indokolta meg, hogy egyes kereseti kérelmeket miért hagyott figyelmen kívül és miért csak az opciós szerződés érvénytelensége iránti, valamint a kártérítés és használati díj iránti kereseti kérelmeket bírálja el. A Pp. 252. § (2) bekezdése szerinti konjunktív feltételek azonban nem állnak fenn, mivel az indokolás elmaradása ebben a körben nem lényeges eljárási szabálysértés, illetve emiatt nem indokolt az elsőfokú eljárás megismétlése, tehát az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján tehát nem volt ok. Az elsőfokú bíróság ugyanis helyesen járt el, amikor a kölcsönszerződést és az azzal kapcsolatos elszámolást érintő egyéb kereseti kérelmeket figyelmen kívül hagyta. A kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelem a DH2 törvény 39. § alapján nem volt elbíráható. Az opciós jog gyakorlását követő elszámolás szabályait érintő kereseti kérelmében a felperes a 2008. június 12-i elszámolásban szereplő egyes költségek semmisségét állította, azonban ilyen elszámolás az iratok között nem volt fellelhető, így nem azonosítható, hogy a felperes mely költségelemeket kívánta vitássá tenni. E kérelme tekintetében tehát hiányzott a petitumhoz tartozó, a Pp. 121. § (1) c pontja szerinti kereseti tényelőadás, amely nélkül a kérelem érdemi elbírálása nem lehetséges.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítélet tábla a döntéssel is egyetértett, annak jogi indokait azonban csak részben osztotta.

Az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta a peres felek közötti opciós szerződés érvényességét. Az ítélet tábla álláspontja szerint azonban az opciós szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset nem felel a Ptk. 2. § (2) bekezdése szerinti rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének.

Az opciós szerződés teljes érvénytelenségének ugyanis nincs a Ptk. 237. § (1) és (2) bekezdése szerint levonható jogkövetkezménye, mert sem az eredeti állapot helyreállítása, sem a szerződés hatályossá vagy érvényessé nyilvánítása nem lehetséges. Az érvénytelenség megállapításának csupán annyi jogkövetkezménye lenne, hogy az opciós jog mint alakító jog nem jött létre. Ebből pedig az következne, hogy az alperes opciós jog hiányában nem hozhatta volna létre egyoldalú nyilatkozattal az adásvételi szerződést és a gépkocsi tulajdonjogát sem szerezhette volna meg. A perbeli tényállás szerint azonban az alperes a rábízott gépkocsit harmadik személynek értékesítette, aki a Ptk. 118. § (2) bekezdése alapján a jármű tulajdonjogát akkor is megszerezte, hogy annak az alperes nem lett volna tulajdonosa.

Ilyen körülmények között az érvénytelenség megállapításának a Ptk. 239/A. § szerinti célja - hogy a felek az érvénytelenség megállapítását követően maguk vonják le a jogkövetkezményt - a perbeli esetben nem teljesülhetne. A felperes legfeljebb az alperes által készített elszámolást vitathatta volna, de erre vonatkozó, elbíráható kereseti kérelme nem volt. A felperes tévesen új elszámolás iránti kereseti kérelmet terjesztett elő, holott a Pp. 123. § szerinti, az elszámolás helyességének megállapítása iránti pert kezdeményezhetett volna saját tartozásának alacsonyabb összegben való megállapítása érdekében. Az ítélet tábla jelentőséget tulajdonított annak a körülménynek is, hogy a felperes a gépkocsit értékesítés és a vételárnak a kölcsöntartozásba való elszámolása céljából önként adta át az alperesnek. A felperes tehát az opciós szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti jogát nem rendeltetésszerűen gyakorolta, ezért e kereseti kérelmét érdemi vizsgálat nélkül el kellett utasítani.

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor helyesen foglalt állást a kártérítés és a használati díj iránti kereseti kérelmek elutasításáról, annak indokaival az ítélet tábla egyetértett, ezért azokra a Pp. 254. § (3) bekezdése szerint csak utal. Az ítélet tábla csak megjegyzi, hogy a használati díj iránti igény a kártérítési követeléssel eleve nem egyeztethető össze. A felperesnek a szakértői értébecslést érintő, 37.000 forint különbözetet vitató észrevétele nyilvánvaló tévedés a szakértői vélemény alapján, mert abból kiderül, hogy a felperes a véleményben szereplő egyes korrekciós tételeket figyelmen kívül hagyott.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta azzal a pontosítással, hogy a permegszüntető és az ahhoz kapcsolódó, a 36.000 forint kereseti illeték állam általi viselésére vonatkozó rendelkezéseket mellőzte.

Észlelte az ítélet tábla, hogy az elsőfokú bíróság a felperes teljes személyes költségmentessége ellenére kötelezte a felperest a pártfogó ügyvédi díj megfizetésére, amely rendelkezést az ítélet tábla szintén mellőzte azzal, hogy a díjat az állam viseli.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségeit megfizetni. Az alperes jogi képviselével kapcsolatban felmerült költség összegét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján határozta meg. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli. A pártfogó ügyvéd munkadíjának viseléséről az ítélet tábla a Pp. 87. § (2) bekezdése szerint rendelkezett.

Budapest, 2019. január 8.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Benedek Szabolcs s.k.. Matosek Edina s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: